

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Friedrich István*
Cím: *Budapest és a kormány*

Forrás: *Pesti Napló*

Bp.

(Hely)

1929. I. 27.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

352

Hely

Idő

"1929"

Személy

F

Budapest és a kormány

Irtá: Friedrich István

A kormány minden lehetőet elkövet, hogy a budapesti városházán pártját minél kellemtlenebb helyzetbe hozza. Nem tudja a főváros törvényhatóságának megbocsátani, hogy nem állt be hódoló sorába. Saját pártja van a közgyűlésen, de azt se támogatja, hanem állandóan meglepetésekben részesíti. A szerencsétlen fővárosi törvényjavaslattal egy egységes kormányellenes frontba kényszerítette az összes pártokat. A főpolgármester helyzete szinte komikussá vált, amikor azt hitte, hogy ezt a szerencsétlen javaslatot »bizalmasan« meg tudja beszélni a pártokkal. Saját pártja hagyta eszerben testhezálló kísérletei miatt a közgyűlés plénumában, belügyminisztere pedig megtagadott a javaslattal minden közösséget és a javaslatot ártatlan tervezetté degradálta.

A főváros törvényhatóságának összes pártjai egyhangúlag tiltakoztak minden autonómiaelkobzás, minden jogfosztó elgondolás és minden centralisztikus betörés ellen. A főpolgármester egyesegyedül maradt a tervezettel, annak retrográd irányzatával senki sem mert szolidaritást vállalni. Most nincs se javaslat, most nincs se tervezet, a Ripka-szoros körül minden csendes. A mandátummeghosszabbítás kompromittált módszerével visszavonul most a rendszer Budapest városházából. Jobb alkalomra vár.

Visszavonulás közben is odabök úgy oldalról a fránya Budapestnek. A belügyminiszter odadörögi a tanácsnak, hogy az üzemek minél nagyobb összegekkel járuljanak hozzá a főváros költségvetéséhez. Amikor ennek eleget tesznek, leír a kereskedelmi miniszter, hogy ő pedig a BESZKAR nagyobb mértékű igénybevételét nem engedi meg.

Természetesen az ilyen ellentétes intézkedések jogos és indokolt felháborodást keltenek a törvényhatóságban, amelyhez a kormány pártjának is csatlakoznia kell, ha életét át akarja menteni a jövőbe. Így fűrészezi a konszolidáció maga utolsó pártmohikánjait a városházán. A konszolidáció a maga számára már elvesztett területnek tekinti a fővárost, tehát ott és úgy bosszantja, amikor és ahogy csak teheti. Véges emberi ésszel nem lehet megérteni ezt a kormányzati bölcsességet.

Mindig azt prédikálják, hogy az ország legyen egységes és fogjon össze ebben a nehéz időben, de azt ők csak az egységes párt szupremáciájával tudják elképzelni. Olyan egység, ahol a főváros dolgozó társadalma egy becsületes, fárasztó és önzetlen önkormányzatban egymásra talált és nem ér rá udvarolni az olimpusnak, az idegessé teszi őket. Ők csak azt az egységet szeretik, amelyben ők felül vannak és minden egyéb adóalany alul kujtorog. Ahol egyenrangú és egymást respektáló erőtenyezők koaleálnak, az aggályos előttük.

Már úgy látszik, ezen nem lehet segíteni. Ők alighanem menthetetlenül meg vannak arról győződve, hogy minden, ami ebben a csonka országban él és mozog, csak az ő hegemóniájuk szolgálatában nyilvánulhat meg. Fáj nekik, hogy ennek a nagy metropolisznak a lakossága, minden egységspárti gyámkodás nélkül, nagyon szépen kormányozza önmagát. Hogy hiteligenyeinek kielégítésére a szokásos közvetítők nélkül is külföldi hitelforrásokat talál. Hogy nem akar Talbot-macsákat zsákban venni és fogához veri a garast, amikor áramszolgáltatási szerződésekkel akarják megkörnyékezn.

A kormány minden ravasz közeledési kísérlete csütörtököt mond. Körüludvarolja titokban a BESZKART és szolgálatára siet saját gazdájával szemben. Nem engedi, hogy a villamos vasút nagyobb összegekkel segítsen a főváros terheit viselni, aminek viszonzásul magasabb egységárat remél kapni a Talbot-áram kilowattórájáért. Egy kis extratúrta vágyott a BESZKAR-tal. Egyéni akciót remélt Sztrókay vezérigazgató úréktől. És hogy mi esoda kínos faskóval végződött az egész kaland, azt legjobban a főváros pénzügyi bizottságának egyhangú felháborodása és tiltakozása mutatta.

Jelenleg tehát általános visszavonulóban van a konszolidáció a városháza vidékeiről. Az önkormányzat megdöntése és a Talbot-féle villamosáramnak jó árban való rátukmálása nem sikerült. Most bizonyára csend lesz egy ideig. Seitovszky és Bud közben átesoportosíthatják erőiket.

A kormánynak nemesak a fővárossal szemben ninesen szerencsése, hanem az általa

oly büszkén hirdetett »újjaépítési tevékenység«-ben sem hullanak rá garmadával a babérok. Nemcsak a felhőkarcoló magasságokba épített állami bürokráciát kell leépítenie, nemcsak az adóprés nagy üzemében kell a tempót mérsékelnie, nemcsak a különböző akciókba kihelyezett protekciós összegeket, amelyek vagy százmillió pengőt tesznek ki, vissza kell hívnia, hanem újabban a Társadalombiztosító büszke fellegvárát is kikezdte már a deficit fenyegető veszélye. Már is hozzáfogtak az átszervezéséhez és a létszámredukcióhoz. Csökkentik a dologi kiadásokat, ígérik, hogy takarékoskodni fognak, a tisztviselők csak a harmadik emelettől fölfelé használhatják majd a liftet. Félül fogják vizsgálni az intézet céljaira bérbevett ingatlanok és ingatlanrészek bérleti szerződéseit. Szóval, már is reperációra és renoválásra szorul ez a létésítmény, amelyből pedig — legalább is ezideig — alaposan kizárták az autonómiát. Centralisztikus módszerrel kezükben tartják ezt a nagy apparátust és az önkormányzatnak csak akkor akartak szerepet juttatni, amikor már minden megy, mint a karikacsapás. Az autonómia életbeléptetése pedig most különféle vismajor-ok miatt késik, de a centralisztikusan vezetett intézet már is nehézségekkel küzd.

Mi szólnak ehhez a centralizáció hívei? Csak nem vonják le ebből azt a konzekvenciát, hogy a centralizáció feltétlenül jobb, mint az autonómia. Miért akarják tehát a már jól működő fővárosi autonómiát aláásni és helyébe a centralizációt beültetni? Mivel tudják ezirányú terveiket indokolni? Csak nem azokkal a nagy sikerekkel, amelyeket a centralizáció a Társadalombiztosítónál aratott?

Sőt, nem járnak téves utakon azok, akik azt állítják, hogy a Társadalombiztosító is könnyebben úszta volna meg a kezdet nehézségeit, ha az önkormányzat kontrolja mellett folyt volna le átszervezésének nagy munkája.

A kormány tehát csak akkor jár el helyesen, ha hagyja a főváros önkormányzatát dolgozni és amellet szigorú objektivitással gyakorolja felette a felügyeletet. De résztvenni a kinevezettek tömegével az autonómia munkájában és ugyanakkor azt ellenőrizni is akarni, az csak teljes káoszhoz vezethet a felőlőség terén.

Elérkezett az ideje, hogy a kormány nyilt kártyákkal játsszék a fővárossal szemben és hogy a kormány tagjai harmonikus magatartást tanúsítsanak Budapest nagy kérdéseiben. Nem leplezhető tovább, hogy a főpolgármester nem a belügyminiszterben bírja főtámasztát. Bud János Talbot-kirándulása a BESZKÁR zsákuccáiban és Scitovszkynak a fővárosi törvénytervezet megbuktatásában való részvétele pedig azt bizonyítja, hogy a kormánynak nemcsak általános gazdaságpolitikai programja nincsen, hanem fővárosi programja sincsen. Saját pártját a városházán

sorozatosan cserbenhagyja, a főpolgármestere már több ízben olyan irányt kultivált, amelynek követésében felülről dezavualták és ezeknek folyományaként olyan feszült viszony alakul ki kormányhatóság és a főváros között, amelyre igazán nincsen szükség.

Budapest kérdésében a kormánynak nem vis major-ral, európai dekonjunktúrával vagy gazdasági világválsággal kell megbirkóznia, hanem csak saját hatalmi szférájába eső faktorokkal. Érthetetlen tehát, hogy a legszeren-

esétlenebb tervekkel kísérletezik és már évek óta ide-oda kapkod, ahelyett hogy a fővárosi autonómiával a békés együttműködés lehetőségét keresné. Soha az önkormányzat, vagy az általa megválasztott városi vezetőség ilyen összműködés elé akadályokat nem gördített. Mire tehát ezer országos bajunk mellé még egy »fővárosi kérdés«-t is odabiggyeszteni, amikor minden józan polgár csak azt kívánja, hogy az önkormányzat kormányozzon, a kormány meg ellenőrizzen? A kormány sem kívánhat mást.

A főpolgármesternek is érdeke, hogy a városháza körüli rejtélyes zavar már egyszer véget érjen. Közérdek, hogy a helyzetet a kormánnyal alaposan és félreérthetetlenül tisztázza.